

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ДЗ «Луганський
національний університет
імені Тараса Шевченка»
проф. Олена КАРАМАН
« » вересня 2023 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 2

від 25 вересня 2023 р.

засідання кафедри соціальної педагогіки ННІ педагогіки і психології
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Голова засідання: в. о. завкафедри соціальної педагогіки, канд. пед. наук., доцент Островська Н. О.

Присутні: доктор педагогічних наук, професор Караман О. Л.; доктор педагогічних наук, доцент Юрків Я. І.; доктор педагогічних наук, професор Данильчук Л. О.; кандидат педагогічних наук, доцент Краснова Н. П.; кандидат педагогічних наук, доцент Харченко Л. Г.; кандидат педагогічних наук, доцент Шабасєва Н. С.; кандидат педагогічних наук, доцент Тунтуєва С. В.; кандидат педагогічних наук, доцент Мальцева О. І.; кандидат педагогічних наук, доцент Отрощенко Н. Л.; кандидат педагогічних наук, доцент Сьомкіна І. С.; кандидат педагогічних наук Литвинова Н. А., асистент Дуванська К. О.; аспіранти кафедри.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Апробація дисертаційної роботи Назмієва Антона Олександровича на тему: «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 23 – соціальна робота за спеціальністю 231 – соціальна робота.

Науковий керівник – Караман Олена Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Дисертація виконувалася на кафедрі соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

СЛУХАЛИ:

Назмієв А. О.: Шановна головуюча, шановні присутні, дозвольте ознайомити вас із результатами проведеного дисертаційного дослідження на тему «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування».

Вибір теми дисертаційної роботи був зумовлений її актуальністю, що визначається подіями, які спонукали нашу державу на повне переосмислення й «перезавантаження» громадянської позиції, професійної моралі, погляду в майбутнє. Європейський вектор, який обрано орієнтиром розвитку країни, передбачає масштабні внутрішні перетворення для входження до спільноти розвинутих європейських країн з високим рівнем економічного, духовного, морального й культурного життя. В умовах перехідного періоду перед вищою школою постало складне завдання щодо формування компетентного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до саморозвитку та розвитку суспільства. Отже, компетентнісний підхід стає інструментом підготовки студентів до активної соціальної і професійної діяльності. Однією з провідних компетентностей сучасного фахівця є соціальна компетентність як складна, інтегративна характеристика особистості, сукупність ціннісних орієнтацій, соціальних знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей, що дозволяють досягати соціально значущих цілей й самореалізації на основі продуктивного виконання соціальних ролей, конструктивної взаємодії з соціальним середовищем, ефективного вирішення проблем у постійно мінливих соціальних умовах.

Елементи наукового апарату висвітлено в дисертації, тому дозвольте на них не зупинятися.

Хід та результати дисертаційної роботи довели, що ефективно розв'язання проблеми формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування уможлиблюється за рахунок вирішення низки завдань.

Під час вирішення першого завдання було досліджено стан розробленості проблеми формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування у науковій літературі, а саме:

Аналіз наукових підходів до визначення сутності поняття «соціальна компетентність» дозволив зробити висновок про наявність різних підходів до досліджуваного поняття. У філософському контексті (Ю. Павленко, В. Пазенок, М. Попович, Е. Тоффлер, М. Требін та ін.) соціальна компетентність розглядається як потенціал особистості, сформований у процесі життєдіяльності. Інтелектуальний, емоційний досвід особистості, що формується насамперед у процесі комунікації, є вирішальною основою

взаємодії людини із соціумом. Із соціологічної точки зору (Р. Ульріх, Р. Муїнк та ін.) соціальна компетентність виражається у здатності до активного соціального життя, досягнення соціально значущих результатів, не порушуючи при цьому соціальної гармонії з соціальним оточенням. У психологічному вимірі (А. Адлер, Б. Братусь, А. Маслоу, А. Мудрик, Ч. Тарт, В. Франкл) соціальна компетентність базується на сформованості соціального й емоційного інтелектів, заснованих на когнітивних процесах; розглядається як стійкий спосіб ефективного реагування та накопичення соціального досвіду, здатність до розуміння самого себе та інших, прогнозування міжособистісних взаємних подій тощо.

У межах такої галузі знань, як соціальна педагогіка / соціальна робота, соціальна компетентність, як правило, розглядається як якість особистості, що формується в процесі соціалізації людини (О. Безпалько, В. Бех, І. Зверєва, М. Лукашевич, Т. Семигіна та ін.). Значну роль у формуванні соціальної компетентності відіграє виховання та (або) різні види соціальної допомоги як цілеспрямовані складники процесу соціалізації, які допомагають людині набути соціальності – сукупності соціальних цінностей, мотивів, знань, умінь, досвіду, що визначають її поведінку в суспільстві і дозволяють досягти успіху (самореалізації).

У загальнопедагогічному контексті соціальна компетентність представлена як: інтегративна характеристика особистості; У наукових дослідженнях наголошується на діяльнісному підґрунті прояву соціальної компетентності, акценті на соціальні норми та правила, включення особистості в соціальне середовище.

У межах розв'язання другого завдання було розкрито сутність і структуру соціальної компетентності студентів ЗВО.

Встановлено, що «соціальна компетентність студентів закладу вищої освіти» – це інтегрована якість особистості, що уявляє собою динамічну комбінацію цінностей, мотивів, знань, умінь, навичок, індивідуально-психологічних якостей та дозволяє особистості бути успішною в освітній, соціокультурній, професійній діяльності на основі гармонійного співіснування внутрішнього світу та зовнішньої мінливої соціальної реальності.

Сутнісні та функційні характеристики соціальної компетентності студентів ЗВО зумовили визначення таких її структурних компонентів, як мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діялісно-поведінковий, індивідуально-психологічний.

У дослідженні студентське самоврядування розглядаємо як особливу форму ініціативної, самостійної громадської діяльності студентів,

спрямованої на вирішення важливих питань життєдіяльності студентської молоді, розвиток її соціальної активності, підтримку соціальних ініціатив. Основною метою діяльності студентського самоврядування є створення умов для розкриття творчого потенціалу і підвищення рівня професійної підготовки студентів.

Змістом виконання третього завдання став аналіз сучасного стану сформованості соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти.

З цією метою було проведено констатувальний етап експерименту на основі використання комплексу діагностичних методів (методик). Аналіз результатів констатувального етапу експерименту засвідчив перевагу низького та середнього рівнів сформованості соціальної компетентності студентів ЗВО. Встановлено, що має місце недостатня значущість соціальної активності для досягнення позитивних змін у суспільстві в ієрархії цінностей особистості; ситуативне та неусвідомлене ставлення до майбутньої професійної діяльності; переважання низького рівня мотивації досягнення успіху; поверховість знань, щодо сутності та структури соціальної компетентності; недостатній рівень розвитку критичного мислення; невміння аналізувати ситуацію та обирати конструктивні моделі поведінки; прояв зниженого рівня рефлексії та емоційного інтелекту, що дозволяє розуміти і керувати своїми емоціями та емоціями інших, проявляти самомотивацію; ситуативний та неусвідомлений характер мотивів до розвитку громадського суспільства.

Під час вирішення четвертого завдання було науково обґрунтовано, розроблено та схарактеризовано педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів ЗВО у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

З урахуванням теоретико-методичних засад дослідження, результатів констатувального етапу експерименту визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у діяльності органів студентського самоврядування:

- збагачення змісту професійної підготовки студентів (науково-педагогічної, практичної, психофізіологічної, психологічної) відповідно до нових вимог соціуму, спрямованого на формування соціальної компетентності; зміна рольових функцій керівника, куратора і викладача від традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора – лідера та учасника навчально-виховного процесу;
- створення в студентському самоврядуванні спеціального органу, що сприятиме формуванню соціального досвіду студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних

інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проектів, включення в різні види соціальних практик;

- організація органами студентського самоврядування роботи клубу «Startup» з метою цілеспрямованого формування в студентів соціальної компетентності в сукупності соціальних цінностей, мотивів, знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей.

Теоретичне обґрунтування відповідних педагогічних умов містить наукові положення щодо: категорії «супровід» в педагогіці, соціально-педагогічного супроводу процесу соціалізації дітей і молоді, соціально-педагогічного та психолого-педагогічного супроводу в освітньому середовищі ЗВО; феномена фасилітації та фасилітативної діяльності в освіті; діяльності куратора академічної групи в закладі вищої освіти; організації студентського самоврядування в закладах вищої освіти; ролі студентського самоврядування у соціальному становленні молоді; теоретико-методичних засад організації студентського клубу, діяльності клубів у контексті соціалізації молоді, теорії та практики тренінгових технологій.

Вирішення п'ятого завдання було пов'язано з експериментальною перевіркою ефективності педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

Реалізація визначених педагогічних умов здійснювалася в освітньому просторі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» протягом 2016–2020 рр.

Дослідно-експериментальну базу дослідження склали студенти спеціальностей: «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Психологія», «Соціальна Робота», «Соціальна Педагогіка», «Практична Психологія», «Спеціальна Освіта. Олігофренопедагогіка» ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, ДВНЗ Донбаського державного педагогічного університету, Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. На констатувальному етапі експерименту у дослідженні прийняли участь 350 студентів, а на контрольному етапі – 339 студентів.

Розроблено та упроваджено програму підготовки до здійснення педагогічного супроводу формування соціальної компетентності студентів. Особливу увагу було приділено ознайомленню викладачів з технологічним інструментарієм фасилітативної діяльності, зокрема методами інтерактивного навчання (аналіз конкретних випадків, рольові та ділові ігри, динамічну фасилітацію, евристичну бесіду; мозковий штурм, метод номінальних груп, метод відкритого простору, роботу в малих групах; роботу по колу і т. ін.), прийомами активізації діяльності студентів, а також знань

про базові процеси модерації (візуалізація, вербалізація, зворотний зв'язок, презентація), оволодіння методами та техніками модерації.

У процесі вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу, на зустрічах з едвайзерами та викладачами у позанавчальний час студенти знайомилися з основними ідеями та поняттями, пов'язаними з соціальним явищем «соціальна компетентність» та її компонентами, основними напрямками і способами їх формування в умовах ЗВО.

Доведено, що ефективність формування соціальної компетентності студентів ЗВО в процесі діяльності органів студентського самоврядування зумовлена створенням Coworking-center «Creative University», метою якого було формування соціального досвіду студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проектів, включення в різні види соціальних практик. Проект впливав на свідомість студентів шляхом проведення тренінгів, дискусій та організації дозвілля за інтересами, став базою для впровадження й поширення неформальної освіти та сприяв активізації студентів і молоді міста.

З метою цілеспрямованого формування у студентів соціальної компетентності в сукупності соціальних цінностей, мотивів, знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей було організовано роботу клубу «Startup». У межах програми діяльності клубу використовувалися дискусії, вирішення кейсів, ділові та рольові ігри, тренінги. Розроблено й апробовано тренінг-коучинг «Оптимальні рішення».

У межах діяльності студентського самоврядування розроблено та реалізовано проекти «Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників та студентів-переселенців», «Центр медіації».

У результаті підсумкової діагностики встановлено очевидну перевагу в динаміці змін рівня сформованості соціальної компетентності студентів. У загальному вигляді на контрольному етапі експерименту у студентів переважав високий рівень розвитку соціальної компетентності (67,85%), в порівнянні з результатами констатувального експерименту (20,57%) позитивна динаміка складає – 47,28%. Слід зазначити, що на початку експерименту серед респондентів переважав низький (39,43%) та середній (40,00%) рівень розвитку соціальної компетентності, впродовж формуючого експерименту кількість студентів з низьким рівнем зменшилась на 30,88%, а з середнім на 16,4%. За допомогою статистичного аналізу за критерієм Фішера доведено достовірність отриманих даних, що підтверджує висунуту гіпотезу дослідження щодо ефективності запропонованих педагогічних умов

формування соціальної компетентності студентів ЗВО в процесі діяльності органів студентського самоврядування.

Дисертаційна робота не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Перспективу подальшої наукової роботи вбачаємо в дослідженні проблем організації формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти в умовах змішаного та дистанційного навчання. Доповідь закінчено. Дякую за увагу.

ВИСТУПИЛИ:

науковий керівник: **Караман Олена Леонідівна**, д. пед. н., професор, ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

Актуальність проблеми передбачає дослідження компетентнісного підходу як інструмента підготовки студентів до активної соціальної і професійної діяльності. Однією з провідних компетентностей сучасного фахівця є соціальна компетентність як складна, інтегративна характеристика особистості, сукупність ціннісних орієнтацій, соціальних знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей, що дозволяють досягати соціально значущих цілей й самореалізації на основі продуктивного виконання соціальних ролей, конструктивної взаємодії з соціальним середовищем, ефективного вирішення проблем у постійно мінливих соціальних умовах.

У ході роботи над дисертацією А. Назмієв показав високу працездатність, загальну ерудицію та наполегливість щодо вирішення проблем наукового пошуку, виявив себе як самостійний науковець, який володіє методами наукових досліджень. Свою фахову компетентність він довів під час проведення експериментального дослідження та цілеспрямовано впроваджував результати власних наукових здобутків у роботу закладів вищої освіти. Його активна життєва позиція допомагала заручитися підтримкою серед фахівців соціальної сфери. Він активно бере участь у науково-практичних та науково-методичних конференціях будь-якого рівня, педагогічних та методичних нарадах у педагогічних університетах, засіданнях круглих столів тощо. Це дозволило опублікувати матеріали досліджень у статтях, тезах.

Особливо варто відзначити практичну значущість дослідження А. Назмієва, що визначається у реалізації педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування; підборі, апробації та розробці діагностико-профілактичного інструментарію для перевірки впроваджених педагогічних умов.

Вважаю, що дисертація є цілком самостійною, завершеною науково-дослідною роботою, яка є дійсно новаторською, розкриває нові вектори досліджень в галузі соціальної педагогіки. Воно повністю відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 – Соціальна педагогіка і може бути рекомендована до подання в разову спеціалізовану вчену раду для захисту.

Рецензенти:

Данильчук Лариса Олексіївна – д. пед. н., доцент, професор кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

Дисертація Назмієва Антона Олександровича виконана на доволі актуальну тему, оскільки вона повною мірою співвідноситься з однією з провідних тенденцій сучасного суспільства – формуванням соціальної компетентності студентів, яка є однією із найважливіших компетентностей сучасного молодого покоління.

Дисертаційне дослідження вважаємо актуальним на часі. Підтвердженням цьому, є те, що соціальна компетентність студентів закладів вищої освіти ЗВО, як зазначає автор, – це інтегрована якість особистості, що являє собою динамічну комбінацію цінностей, мотивів, знань, умінь, навичок, індивідуально-психологічних якостей та дозволяє особистості бути успішною в освітній, соціокультурній, професійній діяльності на основі гармонійного співіснування внутрішнього світу та зовнішньої мінливої соціальної реальності.

У зв'язку із зазначеним, дисертаційне дослідження Назмієва Антона Олександровича є цілісною науковою розвідкою у сучасній педагогічній науці, яка розкриває проблему на науково-теоретичному, практичному та методичному рівнях.

Структура роботи відрізняється логічною продуманістю, збалансованістю складових частин і корелює з реалізацією основних завдань дослідження, відображає логіку руху теоретико-експериментального дослідження. Основний зміст дисертаційної роботи свідчить про наявний педагогічний досвід здобувача, здатність до самостійного охоплення різних аспектів досліджуваних педагогічних явищ і процесів. Формулювання головних методологічних характеристик роботи є кваліфікованим та виваженим конструктом, що заслуговує на схвалення та має наукову цінність. Необхідно підкреслити доцільне обрання методів дослідження, їх відповідність завданням, що вирішувалися у процесі дослідницьких пошуків.

Цікавим вважаємо результати експериментально-дослідницької роботи, які підтверджені значним обсягом статистичного матеріалу та їх можливість

використання у процесі діяльності органів студентського самоврядування у закладах вищої освіти, фахової передвищої освіти, у процесі самоосвітньої та самовиховної діяльності студентської молоді, при розробці навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх педагогічних та науково-педагогічних працівників, соціальних педагогів та соціальних працівників.

Вважаємо за необхідне, виділити ще низку переваг дослідження:

По-перше, вагомим є опрацьований масив наукової літератури та фахових джерел, які засвідчують про ґрунтовний підхід автора до виконання дисертаційної роботи.

По-друге, заслуговують на схвалення міркування автора до виокремлення педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

По-третє, цінним вважаємо обґрунтування автором сутнісних та функційних характеристик соціальної компетентності студентів ЗВО та її структурних компонентів.

По-четверте, науково і методично вагомими та актуальними, на часі, є ідеї автора, щодо зміни рольових функцій керівника, куратора і викладача від традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора – лідера та учасника освітнього процесу; створення в студентському самоврядуванні спеціального органу, що сприятиме формуванню соціальної компетентності студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проєктів, включення в різні види соціальних практик.

На підставі висвітленого констатуємо, що дисертаційну роботу виконано на високому науково-теоретичному та методичному рівнях. Усі положення роботи якісно аргументовані й підкріплені посиланнями на відповідні джерела; висновки, представлені у дисертації, свідчать про цілісність і логічну завершеність дослідження та відповідають поставленим завданням. Дисертація написана доволі грамотно й оформлена згідно чинних вимог.

Разом з тим, дозвольте висловити певні зауваження до дисертаційної роботи Назмієва Антона Олександровича:

1. Узгодити: в об'єкті зазначено – процес формування..., проте формування і є процес. Дефініція «процес» заявлена в темі як процес діяльності органів... Необхідно узгодити дефініцію «процес» в об'єкті, предметі, меті, гіпотезі та ін. відповідно до теми дослідження.

2. Вважаємо, що методологічні виміри компетентнісного підходу, заявленого у п.1.1 можуть бути розширені з урахуванням напрацювань вітчизняних науковців у галузі соціальної роботи/соціальної педагогіки: Зверевої І. Д., Данильчук Л. О., Тараненко І. та зарубіжних дослідників.

3. Таблицю 1.1. Варіативність наукових підходів до визначення поняття «соціальна компетентність» та таблицю 1.2 Структура соціальної компетентності в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених вважаємо за доречне структурувати з позицій підходів/наукових галузей авторів.

4. Вважаємо, що кількість заявлених діагностичних методик перевантажує експериментальну роботу, їх можна скоротити/узагальнити.

Висловлені зауваження мають дискусійно-рекомендаційний характер та не впливають на загальне позитивне враження від роботи. Вважаємо, що дисертація Назмієва Антона Олександровича на тему: «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування» (спеціальність 231 «Соціальна робота»), подана на здобуття ступеня доктора філософії цілком відповідає вимогам до написання такого типу робіт, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Краснова Наталія Павлівна – канд. пед. н., доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

У сучасній українській науці, проблема компетентнісного підходу відіграє значну роль, бо прогрес будь-якого суспільства залежить не тільки від економічного потенціалу, а й від рівня розвитку особистості. Разом з тим, на сучасному етапі розвитку українського суспільства, у період глобалізації, трансформації соціальних, культурних умов існування, постає проблема формування студентської спільноти, здатної до особистісного зростання, активного включення в соціальне життя країни, тому розвиток соціальної компетентності особистості, і особливо студентської молоді, є дуже нагальною, а заклади вищої освіти мають забезпечити майбутніх фахівців ефективним інструментарієм життєвої адаптації в мінливих соціальних умовах, сформувані ціннісні настанови та практичні вміння ефективної взаємодії.

З цієї точки зору студентське самоврядування, є потужним чинником формування та розвитку соціальної компетентності, оскільки воно сприяє вихованню у студентів лідерських якостей, відповідальності, набуттю вміння захисту прав студентської молоді та їх інтересів, соціальному становленню та

формуванню громадянської свідомості, громадянської активності, набуттю управлінського досвіду, досвіду співпраці, співробітництва, спілкування, подолання конфліктних ситуацій, тощо. З огляду на вище сказане актуальність дослідження не викликає сумніву.

Науково-термінологічний апарат, представлений у вступі (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, провідна ідея, концепція, тощо) свідчить про належний рівень наукової культури здобувача та може бути оцінений як чіткий, кваліфікований та лаконічно викладений. Ґрунтовність наукових положень та висновків, що представлено у дослідженні, підтверджена критичним аналізом теоретичних, методичних та практичних основ дослідження. Автором використано комплекс теоретичних, емпіричних та статистичних методів, що дали можливість організувати та провести на високому науковому рівні експериментальну роботу та здійснити перевірку значущості отриманих результатів.

Серед теоретичних здобутків дослідження слід відзначити, що автором визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування, а саме: 1) збагачення змісту професійної підготовки студентів (науково-педагогічної, практичної, психофізіологічної, психологічної) відповідно до нових вимог соціуму, спрямованого на формування соціальної компетентності; зміна рольових функцій керівника, куратора і викладача від традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора – лідера та учасника освітнього процесу; 2) створення в студентському самоврядуванні спеціального органу, що сприятиме формуванню соціального досвіду студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проектів, включення в різні види соціальних практик; 3) організація органами студентського самоврядування роботи клубу «Startup» з метою цілеспрямованого формування в студентів соціальної компетентності в сукупності соціальних цінностей, мотивів, знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей.

Не викликає сумнівів практичне значення одержаних результатів, яке полягає в успішній апробації змісту і технологій професійної підготовки здобувачів вищої освіти, спрямованої на формування соціальної компетентності; роботи студентських органів самоврядування, Coworking-center «Creative University», клубу «Startup», проектів «Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників та студентів-

переселенців», «Центр медіації», що реалізовувались в освітньому просторі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Перший розділ дисертаційного дослідження присвячено теоретико-методичним засадам формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування. Автором дуже вдало здійснено міждисциплінарний аналіз феномена соціальної компетентності за такими аспектами: філософський, соціологічний, педагогічний, психологічний; зроблено узагальнення положень нормативно-правових документів у галузі освіти, наукових досліджень щодо сутності понять «компетентність», «компетентнісний підхід в освіті»; визначено структурні компоненти соціальної компетентності студентів закладу вищої освіти таких, як мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-поведінковий, індивідуально-психологічний.

У другому розділі роботи представлено наукове обґрунтування та розробка педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування. Впровадження умов здійснювалось з використанням таких форм і методів як: дискусії, вирішення кейсів, ділові та рольові ігри, тренінги, тренінг-коучинг «Оптимальні рішення» тощо.

Текст дисертації супроводжується цифровими матеріалами, статистичними даними, таблицями, рисунками, які висвітлюють одержані в ході дослідження результати. Кожна з таблиць є результатом узагальнення та систематизації теоретичного й практичного матеріалу, що підтверджує якісний рівень дослідження.

Висновки до кожного розділу та загальні висновки є логічними і послідовними, вичерпно та різнобічно розкривають сформульовані завдання і результати дослідження.

Отже, все вище викладене дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Назмієва Антона Олександровича достатньо обґрунтовані й достовірні, а представлені в ній результати мають як теоретичне, так і практичне значення для теорії і практики соціальної педагогіки і соціальної роботи.

Разом з тим, в контексті ділової полеміки, вважаємо за необхідне висловити деякі дискусійні положення та окремі побажання:

1. У третій педагогічній умові формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування (с. 23, с. 126) не внесено створення спеціального органу (проєкту с.126), що не входить у роботу клубу «Startup», Coworking-center «Creative University», метою якого було формування

соціального досвіду студентів, хоча у підрозділі 2.2. та у компоненту наукового апарату «Практичне значення одержаних результатів» воно характеризується.

2. До компоненту наукового апарату «Практичне значення одержаних результатів» варто було б додати розробку та апробацію анкети «Визначення рівня обізнаності студентів щодо сутності соціальної компетентності», оскільки вона є власним напрацюванням автора.

3. У підрозділі 1.1. «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти в процесі діяльності органів студентського самоврядування як наукова проблема» при розгляданні зарубіжного досвіду, варто зазначити, що робота значно виграла б якщо було визначено, що саме з цього досвіду володіє найбільшим потенціалом і може бути використано в українських реаліях.

4. У підрозділі 1.3. (с. 83) та підрозділі 2.3 (с. 183) уточнити класифікацію та шифри спеціальностей Навчально-наукового інституту педагогіки і психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, а саме: замість «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» – 231«Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»; замість «Спеціальна Освіта. Олігофренопедагогіка» – 01602 «Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка, Спеціальна психологія.» та ін.

5. Дисертація містить цінний теоретичний і практичний матеріал, на основі якого можна було б сформулювати певні пропозиції і рекомендації щодо формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи загалом, і швидше є приводом для наукової дискусії.

Отже, дисертаційна робота А. О. Назмієва за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Запитання, що стосуються доповіді та відповіді на них:

1. Отрощенко Наталія Леонідівна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: Які особливості сучасної соціокультурної ситуації зумовлюють актуальність проблеми формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Актуальність проблеми формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти зумовлена особливостями сучасної соціокультурної ситуації Без сумніву найпершим чинником є російська агресія, що зумовлює необхідність усвідомлення кожним громадянином соціальної відповідальності за майбутнє

нашої країни. Європейський вектор, який обрано орієнтиром розвитку країни, передбачає масштабні внутрішні перетворення для входження до спільноти розвинутих європейських країн з високим рівнем економічного, духовного, морального й культурного життя. Також слід відзначити актуальність трансформації соціальної орієнтації та ідеалів в умовах глобалізованого світу та інформаційного суспільства, переоцінки цінностей в умовах утвердження демократичних засад нашого суспільства. Сучасний світ суттєво прискорює входження молоді у складні соціальні процеси, що зумовлює необхідність урахування подекуди суперечливих процесів її соціалізації. Також відзначимо суттєву активізацію молоді щодо її включення в діяльність громадських організацій різного рівня, волонтерську діяльність. Саме такі аспекти і створюють передумови для визнання проблеми формування соціальної компетентності студентів сучасних закладів вищої освіти.

Отрощенко Наталія Леонідівна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: До яких загальних компетентностей, формування яких відбувається в освітньому процесі сучасних закладів вищої освіти, дотична соціальна компетентність студентів?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Важливим аспектом дослідження є узагальнення положень сучасних нормативних документів у галузі освіти щодо компетентнісного підходу, сутності поняття «компетентність». Стандарти вищої освіти передбачають поєднання трьох груп компетентностей випускників певного освітнього рівня: інтегральна, загальні та специфічні (фахові, предметні) компетентності. Відзначимо, що загальні компетентності – це універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Соціальна компетентність студентів закладів вищої освіти безпосередньо дотична до загальних компетентностей – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти соціально відповідально та свідомо та ін.

2. Дуванська Катерина Олександрівна, асистент кафедри соціальної педагогіки: Розкрийте сутнісні ознаки феномена соціальної компетентності з соціологічної та психологічної точок зору?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Феномен соціальної компетентності розглядається у сучасному соціогуманітарному дискурсі як міждисциплінарний, пов'язаний із дослідженнями у галузі філософії, соціології, психології, педагогіки. Розглядаючи сутність соціальної компетентності, багато дослідників у галузі соціології визначають її як знання, вміння, навички, способи (моделі, шаблони, сценарії) поведінки в різних сферах соціального життя людини. Низка авторів роблять акценти на різних складниках соціальної компетентності. Отже, із соціологічної точки зору соціальна компетентність виражається у здатності до активного соціального життя, досягнення соціально значущих результатів, не порушуючи при цьому соціальної гармонії з соціальним оточенням.

У психологічній науці поняття соціальної компетентності базується на сформованості соціального й емоційного інтелектів, заснованих на когнітивних процесах; розглядається як стійкий спосіб ефективного реагування та накопичення соціального досвіду, здатність до розуміння самого себе та інших, прогнозування міжособистісних взаємних подій тощо. Важливими елементами цього процесу є ціннісно-смилова сфера, яка не лише мотивує до змін та формування досвіду, а й до адекватного (рефлексивного) співвідношення картини внутрішнього світу з навколишнім

Дуванська Катерина Олександрівна, асистент кафедри соціальної педагогіки: Яке значення мають соціальні норми у процесі формування соціальної компетентності сучасного студентства?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! У наукових дослідженнях наголошується на діяльнісному підґрунті прояву соціальної компетентності, акценті на соціальні норми та правила, включення особистості в соціальне середовище. Соціальні норми – це правила, вироблені суспільством, чи групою людей у процесі їхньої життєдіяльності. Саме соціальні норми зумовлюють певну програму дій особистості, її поведінку, в різних соціальних ситуаціях. Соціальні норми (економічні, політичні, правові, моральні, естетичні, релігійні) виконують регулятивну роль, визначають взірці, еталони поведінки особистості. Вони є також засобом узгодження інтересів різних індивідуумів, їхніх груп і суспільства. Відповідно, у процесі формування соціальної компетентності студентів має бути приділена особлива увага до актуалізації поняття «соціальна норма», визначення сутності та специфіки такої важливої категорії.

3. Литвинова Наталія Анатоліївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: Розкрийте сутність поведінково-діяльнісної функції соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Визначено такі функції соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти – соціалізаційна; ціннісно-орієнтаційна; інформаційно-пізнавальна; поведінково-діяльнісна; регулятивна; статусно-рольова; рефлексійно-оцінна. Поведінково-діяльнісна функція зумовлює спрямованість на соціальну активність особистості студента ЗВО, суб'єктну-суб'єктну взаємодію в інформаційно-комунікативному середовищі, здатність використовувати ресурси соціального оточення.

Литвинова Наталія Анатоліївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: У структурі соціальної компетентності студентів ви відзначили індивідуально-психологічний компонент. Схарактеризуйте цей компонент більш докладно.

Назмієв А. О. Дякую за запитання! З урахуванням аналізу наукових підходів до визначення функцій та структури соціальної компетентності було визначено структуру соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти, в якій зазначено такий компонент, як індивідуально-психологічний. Ми розглядаємо *індивідуально-психологічний компонент* соціальної компетентності студента ЗВО як унікальну, неповторну комбінацію фізіологічних, психічних та психологічних якостей особистості, який визначає індивідуальний стиль життєдіяльності та розвитку особистості у взаємодії із соціумом.

Індивідуально-психологічні якості особистості ми розглядаємо як динамічне поєднання психічних, фізіологічних і психологічних процесів, станів і властивостей, які визначають індивідуальний стиль та ефективність соціальної активності (діяльності) особистості у взаємодії з постійно мінливим соціумом. Сюди можна віднести неповторний стиль у визначенні власних ціннісних орієнтацій, мотивації вибору діяльності, реагування на соціальні події, спосіб діяти в нестандартних ситуаціях, здатність до особистісного самоаналізу і саморегуляції внутрішньої активності, встановлення міжособистісної комунікації, реалізації індивідуальних і групових інтересів, цінностей, ідеалів; усвідомлення соціальних наслідків як власної, так і суспільної діяльності, передбачення результатів пролонгованої перспективи певної дії, соціальну відповідальність, емоційний інтелект, здатність до соціальної рефлексії тощо.

При цьому зазначимо, що індивідуально-психологічний компонент соціальної компетентності безпосередньо пов'язано із соціально-психологічними характеристиками студентства, зумовлений специфікою процесу соціалізації студентської молоді в сучасних соціокультурних умовах.

5. Тунтуєва Світлана Володимирівна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: Які соціально та професійно значущі особистісні якості формуються у процесі діяльності студентського самоврядування?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! У процесі діяльності студентського самоврядування у закладах вищої освіти в здобувачів вищої освіти формуються такі соціально та професійно значущі особистісні якості, як: відповідальність, ініціативність, толерантність, лідерські якості, активність у командній роботі, емпатія, комунікабельність. Також слід відзначити, у процесі експериментальної роботи студенти особливо відзначали актуальність у сучасних соціокультурних умовах таких якостей, як критичне мислення, вимогливість, здатність до саморегуляції. Зрозуміло, що рівень прояву цих якостей залежить від індивідуальних соціально-психологічних особливостей студентів. Однак, саме цілеспрямоване залучення здобувачів вищої освіти до діяльності органів студентського самоврядування сприяло подальшому розвитку зазначених соціально та професійно значущих особистісних якостей студентської молоді.

Тунтуєва Світлана Володимирівна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: У межах однієї з педагогічних умов йдеться про трансформацію функцій викладача ЗВО, а саме перехід від традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора. Розкрийте особливості діяльності викладача ЗВО як фасилітатора.

Назмієв А. О. Дякую за запитання! У межах педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти особлива увага була приділена підготовці викладачів ЗВО до здійснення педагогічного супроводу формування соціальної компетентності студентів. У роботі із викладачами акцент було зроблено на діяльності викладача як фасилітатора, що пов'язано із сучасними тенденціями в освітній практиці закладів вищої освіти щодо трансформації традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора. Важливо підкреслити, що основними *функціями* фасилітатора є організаторська, координуюча, комунікативна, стимулююча. Відповідно, особливої актуальності набувають *вміння*: організувати спілкування і співробітництво всередині навчальної групи; залучати всіх членів групи в роботу (дискусію, обговорення, пошук відповідей на поставлені питання або питання, які виникли по ходу дискусії і т. ін.), направляти процес обміну інформацією. Крім того, відзначимо, що позанавчальній діяльності викладач виступає як фасилітатор, коли надавав допомогу студентам в подоланні труднощів, що виникають як у навчанні, так і в більш широкому контексті, наприклад, в міжособистісних відносинах з однокурсниками, сприяючи тим самим формуванню компетентності в

спілкуванні. Важливо також наголосити на тому, що діяльність фасилітатора в основному пов'язана з груповою роботою студентів на семінарах, практичних заняттях, тренінгах.

6. Юрків Ярослава Ігорівна, д.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки: Ви відзначили діяльність Coworking-center «Creative University» як засобу формування соціальної компетентності студентської молоді. Схарактеризуйте основні його напрями діяльності. Чи було залучено студентів до тих чи інших соціальних програм та проєктів?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Відповідно до другої педагогічної умови було створено Coworking-center «Creative University», метою якого було формування соціального досвіду студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проєктів, включення в різні види соціальних практик. Партнерами проєкту були Центр психосоціальної адаптації міста Старобільськ, Луганська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького. Основні напрями діяльності Coworking-center «Creative University» – організація тренінгів і дискусій для студентів з питань включення студентської молоді у різні види соціально значущої діяльності, поширенню неформальної освіти, організація дозвілля за інтересами.

7. Островська Наталія Олександрівна, к.пед.н. кафедри соціальної педагогіки: За якими показниками та критеріями сформованості соціальної компетентності відбулися найбільші позитивні зрушення за результатами дослідно-експериментальної роботи?

Назмієв А. О. Дякую за запитання! Дослідно-експериментальна робота проводилась відповідно до визначених та обґрунтованих педагогічних умов. Визначено такі критерії сформованості соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти – ціннісний; пізнавальний; поведінковий; особистісний – та відповідні рівні – низький, середній, високий. За результатами впровадження означених педагогічних умов значно зросла кількість студентів ЗВО з активним, усвідомлено-мотивованим ставленням до соціальної активності; усвідомлення значення майбутньої професійної діяльності, її залежності від дій самої людини; стійкою потребою у досягненні успіху та визнання з боку суспільства; пріоритетами соціальної активності для досягнення позитивних змін у суспільстві в ієрархії життєвих цінностей особистості. Спостерігається підвищення показників здатності до рефлексії та емпатії; прояву відповідальності й навичок самоаналізу, самомотивації та саморегуляції в процесі соціальної активності; усвідомлення та високої здатності до управління та розпізнання своїх емоцій

та емоцій оточуючих людей. Найбільші зрушення у показниках відповідних критеріїв за результатами експериментальної роботи зафіксовано щодо поведінкового та пізнавального критеріїв.

УХВАЛИЛИ: голова засідання – канд. пед. н., доц. Островська Н. О. рекомендувала для розгляду та захисту дисертацію Назмієва Антона Олександровича на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

За результатами обговорення запропонувати до складу спеціалізованої разової ради:

кандидатуру **Юрків Ярослави Ігорівни**, д. пед. н., доцента, професора кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», спеціальність 13.00.05 – соціальна педагогіка, для обрання **головою** разової спеціалізованої вченої ради, яка відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

Рецензентами:

Данильчук Ларису Олексіївну, д. пед. н., доцент, професора кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», спеціальність 13.00.05 – соціальна педагогіка, який відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44;

Краснову Наталію Павлівну, к. пед. н., доцента кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», спеціальність 13.00.05 – соціальна педагогіка, який відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

Опонентами:

Сидорук Ірину Ігорівну – д. пед. н., професора, професора кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, спеціальність 13.00.05 – соціальна педагогіка, який відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

Гладун Тетяну Олександрівну – к. пед. н., викладача кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, спеціальність 13.00.05 – соціальна педагогіка, який відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

ВИСНОВОК

**фахового семінару кафедри соціальної педагогіки
навчально-наукового інституту педагогіки і психології ДЗ «Луганський
національний університет імені Тараса Шевченка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Назмієва Антона Олександровича на тему:
«Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти
у процесі діяльності органів студентського самоврядування»
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю 231 – соціальна робота**

Актуальність теми та її зв'язок із планами наукових робіт установи.
Аналіз наукових праць засвідчив, що, незважаючи на науково-теоретичний матеріал з проблеми формування соціальної компетентності та виховного потенціалу студентського самоврядування, проблема визначення й створення педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів у діяльності органів студентського самоврядування залишається не дослідженою. Відсутні також теоретичні й методичні розробки щодо змісту, форм, методів, технологій, науково-методичного й інформаційного забезпечення процесу формування соціальної

компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

Доцільність розв'язання зазначеної проблеми пов'язана з необхідністю подолання суперечностей між: гострою потребою суспільства у фахівцях з розвиненою соціальною компетентністю та недостатнім рівнем її сформованості у сучасних студентів; значним потенціалом системи вищої освіти щодо формування соціальної компетентності студентів та недостатнім використанням можливостей органів студентського самоврядування у цьому процесі; необхідністю формування соціальної компетентності студентів у процесі діяльності органів студентського самоврядування та відсутністю науково обґрунтованих педагогічних умов цього процесу у вищому навчальному закладі, а також науково-методичного забезпечення їх практичної реалізації.

Саме тому актуальність досліджуваної проблеми, її соціальна й практична значущість, виявлені суперечності та відсутність у вітчизняній педагогічній науці цілісного дослідження, яке б розкривало педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

Наукова робота виконана згідно з темою науково-дослідної роботи кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» в межах комплексної наукової теми: «Теорія та практика професійної підготовки спеціалістів з соціальної педагогіки та соціальної роботи» (державний реєстраційний номер 0110U000752). Тему затверджено вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 4 від 24 листопада 2017 р.).

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації.

Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток теорії і методики професійної освіти України. Основні результати дисертаційної роботи одержано автором самостійно.

3. Ступень обґрунтованості і достовірності наукових положень і рекомендацій.

Обґрунтованість та достовірність наукових результатів та висновків, одержаних у дисертаційній роботі Назмієва А.О., використанням сучасних теоретичних і емпіричних методів науково-педагогічних досліджень, зокрема методів математичної статистики для визначення статистичної значущості

отриманих у ході експерименту результатів. Такий комплексний підхід забезпечує проведення всебічного аналізу обраної проблеми.

4. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: *вперше визначено й теоретично обґрунтовано* педагогічні умови формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування, до яких належать: збагачення змісту професійної підготовки студентів (науково-педагогічної, практичної, психофізіологічної, психологічної) відповідно до нових вимог соціуму, спрямованого на формування соціальної компетентності; зміна рольових функцій керівника, куратора і викладача від традиційної ролі експерта-наставника до інноваційної ролі фасилітатора – лідера та учасника освітнього процесу; створення в студентському самоврядуванні спеціального органу, що сприятиме формуванню соціального досвіду студентів на основі координації спільних дій студентів, адміністрації ЗВО, різнопрофільних соціальних інституцій, розробки та реалізації різноманітних соціальних програм і проєктів, включення в різні види соціальних практик; організація органами студентського самоврядування роботи клубу «Startup» з метою цілеспрямованого формування у студентів соціальної компетентності в сукупності соціальних цінностей, мотивів, знань, умінь, досвіду, психофізіологічних і психологічних якостей; *подальшого розвитку* набули наукові уявлення щодо феноменів соціальної компетентності та студентського самоврядування, сутності та структури соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти, особливостей її формування в процесі діяльності органів студентського самоврядування; *удосконалено* діагностичний інструментарій для визначення рівня сформованості соціальної компетентності студентів ЗВО; зміст, технології, форми й методи формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування.

5. Практичне значення дослідження полягає у впровадженні в практику ЗВО науково обґрунтованих й експериментально перевірених педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування, а також науково-методичного забезпечення, розробленого в їхніх межах, а саме: змісту і технологій професійної підготовки здобувачів вищої освіти, спрямованої на формування соціальної компетентності; роботи студентських органів самоврядування, Coworking-center «Creative University», клубу «Startup», проєктів «Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників та студентів-переселенців», «Центр медіації».

10. **Назмієв А. О.** Наукове обґрунтування педагогічних умов формування соціальної компетентності студентів. *Освіта та педагогічна наука*. 2023. № 2 (183). С. 98–105.

Опубліковані праці, що забезпечують апробацію результатів дослідження

11. **Назмієв А. О.** Науковий погляд на структуру соціальної компетентності. *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення та підходи*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (Банська Бистриця – Баку – Ужгород – Херсон, 25 жовт. 2019 р.). Херсон : Вид-во Посвіт 2019. С. 353–359.

12. **Назмієв А. О.** Сучасні наукові погляди на феномен соціальної компетентності особистості. *Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 27 верес. 2019 р.). Ужгород : Вид-во Говерла, 2019. С. 71–72.

13. **Назмієв А. О.** Сутність когнітивного компоненту соціальної компетентності студентів закладу вищої освіти. *Сучасна освіта – доступність, якість, визнання*: матеріали XI Міжнар. наук.-метод. конф. (Краматорськ 13-14 листоп. 2019 р.). Краматорськ : Вид-во ДДМА, 2019. С. 124–126.

14. **Назмієв А. О.** Відновлення в психологічній травмі. Емоційний інтелект як складник резильєнтності. *Hard/soft skills фахівця нової генерації*: матеріали регіональної наук.-практ. конф. (Лисичанськ, 27 лют. 2020 р.) / ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». Лисичанськ : ФОП Єгорова О. Є., 2020. С. 203–209.

15. **Назмієв А. О.** Методи психосоціальної підтримки сімей ВПО та сімей демобілізованих військовослужбовців. *Збройне насилля: сучасні процеси світової глобалізації та їхній вплив на Україну*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Старобільськ, 8 квіт. 2021 р.). Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. С. 58–61.

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом дисертаційна робота Назмієва Антона Олександровича «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування» повністю відповідає спеціальності 231 – соціальна робота.

8. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано грамотною українською мовою, стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

9. Рекомендація дисертації до захисту. Дисертація Назмієва Антона Олександровича «Формування соціальної компетентності студентів закладів

вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування» повністю відповідає всім необхідним вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44 та може бути рекомендована до розгляду і захисту у разовій спеціалізованій раді університету за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

Результати відкритого голосування:

«За» – 12 осіб.

«Проти» – немає.

«Утримались» – немає.

УХВАЛИЛИ: рекомендувати вченій раді Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» звернутися до Міністерства освіти і науки України щодо створення разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації аспіранта 4 року навчання Назмієва Антона Олександровича на тему «Формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти у процесі діяльності органів студентського самоврядування» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 23 – Соціальна робота за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

Голова засідання

Наталія ОСТРОВСЬКА

Підпис *Островської Наталії*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів *Антоніо Миколайович Нікитенко*
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

Рецензенти:

Д. пед. н., професор

Лариса ДАНИЛЬЧУК

Підпис *Данильчук Лариси*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів *Антоніо Миколайович Нікитенко*
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

Канд.пед. н., доцент

Наталія КРАСНОВА

Підпис *Красової Наталії*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів *Антоніо Миколайович Нікитенко*
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

Відповідальний за атестацію
PhD, к. пед. н., доц.

Наталія МОРДОВЦЕВА

Підпис *Мордовцевої Наталії*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів *Антоніо Миколайович Нікитенко*
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

